

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

— Βγήκε επιτέλους κ' ένα σοβαρό κι αξιοσέστατο λογοτεχνικό περιοδικό στην Ελλάδα, ή «ΖΩΗ», του ποιητή Α. Αβστόλου Μελαχρινού, που σκοπός του είναι ή «ἀληθινή δημιουργική εργασία» και «ή κριτική των πρωτότυπων και ξένων έργων». Το πρώτο φυλλάδιο, που λάβαμε, καλοτυπωμένο, με 48 μεγάλες σελίδες, έχει ποιήματα του Α. Μελαχρινού, την «Καλόκαρδη», ένα δυνατό κενάτικο ανέκδοτο διήγημα του ἀλησμόνητου Σπήλιου Πασαγιάννη, τον «Ἰππόλυτο» του Εδουάρδου, μεταφρασμένο από τὸ Δ. Μ. Σάρα, κλπ κλπ. και δυὸ αξιοσημείωτες κριτικές γιὰ τοὺς ποιητὲς Γρυπάρη και Πορφύρα, γραμμένες ἀπὸ τὸ Μελαχρινὸ κι αὐτές. Τὴν κριτικὴ τὸν γιὰ τὸ Γρυπάρη ὁ Μ. τὴ συνοψίζει στὰ ἑξῆς : «Ὁ Γρυπάρης, περισσότερο λαξευτὴς τοῦ στίχου παρά ποιητὴς ἀληθινῆς πνοῆς, πῆς περισσότερες φορὲς διχοτομῶς χωρὶς εὐαισθησία, στὰ χρόνια μας, πὸν εἶχε ξεχαστεῖ ὁ Σολωμός, ὁ Γρυπάρης, τρυφητὴς και κορφολόγος κάθε καλοῦ πὸν προσέγρασε, μῆς ἔδωκε τὸ καλύτερο μάθημα ὑφους». Καὶ τὴν κριτικὴ του γιὰ τὸν Πορφύρα στὰ ἑξῆς : «Ὁ Πορφύρας ἔχει ἕνα γυναικεῖο γούστο τῆς ἐπιφάνειας και μιὰ αἰσθηματικὴτητα γεροντοκόρης. Ὁ τρόπος τοῦ γραψιμάτου του εἶναι περισσότερο ἀποτέλεσμα ἀτεχνίας και ἀφροντισίας, παρά ἀπλότητος· δὲν εἶναι δημιουργὸς οὔτε στὴ γλώσσα, οὔτε στὸ ρυθμὸ, οὔτε στὴ ρίμα, οὔτε στὴν ἔκφραση, κι ὅμως κάτι μποροῦμε νὰ ποῦμε πὸς ἔφερε στὸν Ἑλληνικὸ στίχο, κάπιο χάδι. Καὶ μερικὰ αἰσθηματικά, ὅσο ταπεινά κι ἂν εἶναι, κι ἂν ἀκόμη δὲν εἶναι δικὰ του, μ' αὐτὸν μίλησαν Ἑλληνικά. Ὡστόσο τὸ ἔργο τοῦ Πορφύρα εἶναι ἀπὸ ἑκείνα πὸν εἶναι προσωριμένα νὰ ξεχαστοῦν περισσότερο. Δὲν ἀφίνει δικιά του τεχνοτροπία, δὲν ἀφίνει συνεχιστὰς. Ἀφίνει ἴσως ἀσημαντοὺς μιμητὰς και γιὰ θαυμαστὰς μερικὰ πρωτόπειρα παιδάκια ἢ ἴσως μερικὲς αἰσθηματικὲς δεσποινίδες. Αὐτὲς μποροῦν νὰ κάνουν συλλογὴ ἀπὸ τὰ : λογάκια, μαλλάκια, σπιτάκια, καρδάκια, δρομάκια, συνεφάκια ματάκια, ἀστεράκια, ἐκκλησιάκια, κρινάκια, και ὅλα τὰ εἰς ἄκρια, ἀπὸ τὰ ἄχ, ἄχ, ἄχ ! ἀλλιμονό του, ἀλλιμονό σου ! ὦ, ὦ, ὦ ! ἀλλί ! και νὰ πιάνουν μαζί τους ἕνα κλάμα, κ' ἕνα κλάμα, ὥσπου νὰναγκαστεῖ ὁ ποιητὴς νὰ πεῖ στὴ μούσα του : Μὴν κλαῖς !»

***

ΝΟΣΤΑΛΓΙΕΣ, τοῦ Κώστα Οὐράνη. — Ἔκδοση «Τύπου», 1920, δρχ. πέντε. — Ὁ Οὐράνης εἶναι ποιητὴς. Καλὸς, κακός, δὲν ξαίρω. Εἶναι ποιητὴς ; ὄχι στιχοπλόκος, ὄχι ρημαδόρος, ὄχι σαλτιμπάγκος λέξεων ἠχηρῶν και ρυθμῶν ἀποπλανητικῶν και ξεγελαστικῶν, (χίλια συμπάθεια γιὰ τὸν κατακλυσμὸ αὐτοῦ τῆς γενικῆς, πὸν ὥστόσο τὸν ἐπιβάλλει ἡ καθαρουσιάνικη αὐτὴ ἀνοητολογία). Δὲν ξαφνιαζει, δὲ θαμπώνει, δὲν ἐνθουσιάζει. Κλείνοντας τὸ βιβλίο του, δὲν ξεφρονίζει : Ὑπέροχο ! θεῖο ! ἀφραστο ! — Τὸ κλείνει ἀπαλά ἀπαλά, και κλείνει και

τὰ μάτια σου γιὰ λίγη ὥρα και ρεμβάζεις. Νά, τί εἶναι οἱ «Νοσταλγίες», νά, τὸ μυστικὸ τους : Εἶναι ὑποβλητικές, ὑποβάλλουν τὴ ρέμβη, τὴ νοσταλγία σὲ κάτι εὐγενικὸ πὸν πέθανε, σὲ κάτι ὠραῖο πὸν πέρασε, σὲ κάτι συγκινητικὸ πὸν σοῦ διηγηθῆκε κάποτε, σὲ μιὰ χειμωνιάτικη νύχτα, πλάι στὸ τζάκι, και πὸν τὸ νοσταλγεῖς νὰν τὸ ξανακούσεις κάποιαν ἄλλη χειμωνιάτικη νύχτα, ἔτσι, καθὼς τὸ κρατᾷς μισοσθημένο στὴ θύμησή σου. Ὁ «Ἐδουάρδος ὁ Ἔχτος», ἡ «Φράγκισσα», ὁ «Ἰουλιανός», ἡ «Βεστάλη» και ἡ «Σαλαμίνας», τὰ πέντε αὐτὰ τραγούδια, πὸναι στὴν ἀράδα τυπωμένα, ὑποβάλλουν, ἴσως περισσότερο ἀπὸ τὰλλα, τὴ νοσταλγία αὐτὴ. Ὁ στίχος του βέβαια, γιὰ σήμερα μάλιστα, πὸν τόσο ἔχει δουλευτεῖ ὁ στίχος, δὲν εἶναι πρότυπο στίχου, οὔτε κὰν ἀψευγάδιετος εἰμπορεῖ νὰ ἐπωθεῖ, ἀφοῦ πὸν και τοῦ και χαμοδιὲς τὸν ἀσημιζοῦν. Μὰ ὥστόσο ἔχει τὴ μουσικὴ του, συγκινεῖ κίχλας. Ἴσως γιὰτὸ Ὀυράνης, εἴπαμε, εἶναι ποιητὴς. Πὸν πάει νὰ πεῖ πὸς, κι ἀσκημότερους στίχους νὰγραφε, θὰ συγκινοῦσε.

***

Γ. ΚΙΤΡΟΠΟΥΛΟΥ : «Ἐνα μεγάλο μίσος», διήγημα. Ἀλεξάνδρεια, 1920. — Ὁ κ. Κιτροπούλος ἔκαμε μιὰ χοντροειδέστατη γκάφα : Πρωτοπαρουσιάζεται στὴ φιλολογία μπράσο με τὸ φτωχολοξόνα Ἀπονάνο κριτικάστο κ. Γ. Βρισμιτζάκη. Διαβάει κανεὶς τὸν πρόλογο και τόσο ἀγαναχτεῖ με τὴ θαναυσότητα και τὴν ἀδιαντροπία τοῦ Ἀπονάου κριτικοῦ, ὥστε τὸ πετάει τὸ βιβλίο δίχως νὰ διαβάσει τὸ διήγημα. Συσταίνουμε στὸν κ. Κιτροπούλο, ἕνα ξαναβάγει τὸ διήγημά του, νὰν τὸ ξεφρωτώσει ἀπὸ τὸν πρόλογο τοῦ κ. Βρισμιτζάκη, γιὰ νὰ μπορέσοιμε νὰν τὸ διαβάσοιμε και νὰν τοῦ ποῦμε ἂν ἀξίζει ἢ ὄχι.

Ἡ Κοινή Γνώμη

ΠΑΛΑΜΑΣ ΚΑΙ ΙΔΑΣ

Φίλε Νουμά,

Διάβασε τὴ νεκρικὴ ὁδὴ τοῦ Παλαμά, γιὰ τὸ Δραγοῦμη· τὴν ξαναδιάβασε και τὴ μελέτησα καλά, και τὴ ἔρα πὸν γράφο πρὸς τὰ λίγα λόγια, τὴν ἔχω μπρὸς μου. Περὶεργο ! Τὸ αἰσθημα πὸν μου κίνησε, εἶταν μιὰν ἀγανάχτηση, μιὰ ἐξέγερση, κατὰ ὅλων αὐτῶν ὅσοι μποροῦν και δὲν τοκλιζονται νὰ φωνάζουν, νὰ σκούξουν, νὰ μάθει ὁ κόσμος ποῖός εἶναι ὁ Παλαμάς.

Ὅπως ὁ Ὀμηρος, ἔτσι κι ὁ Παλαμάς δὲν ἔχει ἀνάγκη φυσικά ἀπὸ ρεκλάμα. Κι ἂν τώρα οἱ πολλοὶ δὲν ξαίρουν κι ἂν ὑπάρχει Παλαμάς, ὅμως αὐτὸς ἐργάζεται γιὰ τὴ δόξα τοῦ τόπου. Κι ὁ τόπος, κι ὁ κόσμος, θὰ τὸν δοξάσει και θὰ τοῦ δώσει τὴ θέση πὸν μοναχὸς ἀπόχτησε ὁ Μεγάλος, Θεῖος Παλαμάς.

Μά φρικη κι αγανάχτηση προξενεί, τί κάνουν και κάθονται αυτοί που το Κράτος πληρώνει για να το φωτίουν. Είναι σε θέση να νοιώσουν τον Παλαμά; 'Αν είναι, γιατί δε θγαίνουν μπρός να διαλαλήσουν, να μάθει ο κόσμος πως ο Όμηρος δεν πέθανε; Τι τους φταίει το έθνος και ταδικούν; ή μήπως υπάρχουν πολλοί σ' αυτό τον τόπο; ή μή νομίζουν πως ο Παλαμάς αυτός έχει ανάγκη για τιμές και δόξες; "Οχι" ο Τόπος θα δοξαστεί, και μόνο ο Έθνος.

Σ' όλα τα μέρη βγάζουν δια της βίας τους μεγάλους από την αφάνεια. Βασιλιάδες, κυβερνήτες, αριστοκρατία πνεύματος εργάζεται για αυτό καθ' ηγήν πολλές φορές μεγάλοι χωρίς και ναίνα. Έδω, σ' αυτό τον τόπο, τι είναι τάχα αυτή η αδιαφορία; Μήπως ο πλούτος των σοφών; ή μή η άγραμματοσύνη; "Όχι, μόνον το έγκλημα, ή αδιαφορία!

Αυτό το έγκλημα έχει καθήκον να πατάξει ο Ύπουργός της Παιδείας, έχει καθήκον να το πατάξει. Πρέπει να άνακηρύξει τον Παλαμά έπισήμως, μέσα από την Βουλή, Μεγάλο Κλασικό Ποιητή του Έθνους, γεφύρωμα στο χάσμα που από τα χρόνια των Τρωικών πολέμων ως τα σήμερα έχει άνοιχτεί.

Κ' έτσι ή δόξα στον Ύπουργό, στο Κράτος ή τιμή, που πρόλαβε εκείνο που μεταγενέστεροι θα κάνουν για τον Παλαμά, όταν έμεις δε θα ζούμε.

Με άγάπη

Σ. Μ.

Μοτοπο 1.9.20

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Ε. Ν. Δεν είναι άπαραίτητο σε κάθε «Πολιτεία» να είναι όλ' οι Πολίτες κριτικοί. Μπορούν αξιόλογοι να είναι και μερικοί άκριτοι. 'Από τα δυο άδέρφια, που λές, ο Ένας ο κ. Φάτος είναι κριτικός χωρίς κριση, κι ο άλλος ο κ. Γιώργος, ποιητής χωρίς ποίηση. Κι οι δυο τους δηλ. είναι ένα είδος romans sans paroles, ή σκορδαλιά δίχως σκόρδο.—κ. 'Αρ. Περτ. Δεν πρέπει να πορεύεις ή άλήθεια πρέπει να παλέψεις πολύ για να πλώθει. 'Επειτα σκέψου πως ή μετάφραση στη ζωντανή μας γλώσσα θέλει πολύ πιο δυνατά κότσια παρά στην καθαρεύουσα όπου βρίσκονται έτσι μα τα στερεότυπα και τα καλούπια σκέψου ακόμα πως με τις έξουτελιστικές τιμές που πληρώνονται οι μεταφραστικές εργασίες στον τόπο μας, τέτοιες άψυχες, άνοστες, βαρετές και δυσκολονόητες—για να μην πούμε άνόητες—θα είναι οι περισσότερες.—κ. 'Ανεμ. Βορ. Κακή στιχουργία.—κ. Γεωρ. Η. Μαλ. Ευχαριστούμε για το γράμμα σου. Σίγουρα έχεις πολύ πρωτοτυπία και ποίηση, και σίγουρα θα γράψεις, αν θελήσεις να δουλέψεις. Όμως, κατά την ιδέα μας, πρέπει να πασιόσεις να γράψεις καθαρότερα και νοητότερα. Η γλώσσα έχει ορισμένους λογικούς νόμους, που όταν τους καταπατήσει κανένας, γίνεται, όχι μόνο δυσάρεστος, μα πολλές φορές άκατανόητος. Να λογουχάρη μια στροφή δε μας άρέσει—και τέτοιες δυστυχώς είναι πολλές:

Ώ... Γαλανή τώρα ; ; ; Είσαι μακριά
ίσως παιδιών μητέρα
μα μες στη σκέψη μου ξανά
διαβατική μια μέρα
λιγοθυμά στεγνή σα με Χλωμή...!!!

Βέβαια θές να είπεις χλωμή σαν και μένα. μα δεν το λές. 'Επειτα «στεγνή»: γιατί; δε φαίνεται γιατί είναι ιστεγνή.

—κ. 'Εσπ. 'Αγγ. Πόσο σοφά θάκαναν οι αυτοκράτορες κι οι βασιλιάδες αν έλεγαν στους ανθρώπους που τους τριγυρίζουν να τους λένε «την άλήθεια παστορικά κι' όχι με κλωθογρασίματα», όπως μας λές του λόγου σου! Όμως στη δημοκρατία των γραμμάτων δε χρειάζεται και τόσο. Η «Αόμματα παιδούλα» δε μας άρέσει πολύ της λείπει πρωτοτυπία και—δίχως να σου κατοφανεί—ειλικρίνεια, ποιητική βέβαια ειλικρίνεια. Γιατί δεν πάει, θαρρούμε, να λείει κανένας σε τυφλή κοπέλα πως είναι καλύτερο να μη δει ποτέ της το φως:

παρά να νιώσεις έστω και μια στιγμή

του Κόσμου, τη μαύρη καταφρόνια!...

και μάλιστα όταν μ' αυτό θέλεις να πεις πως θα δει την άσκήμια του κόσμου. Και φαντάζεσαι πως αν ο κόσμος είναι τόντις άσκημος, άρκει ναίνα κανένας άόμματος για να τον βλέπει άμορφο; Ύπερβολή ρομαντική.—κ. Γ. Α. Καρ. Λίγο ακόμα, και κάτι θα γίνει. Το «Μοιρολόγι» θα μπορούσε να μπει, αν έλειπαν στίχοι σαν τους: «Ό,τι έχουν γκίξει μέσα μου χαμένα—Χαρές και λυπές μου κ' υλο ύν όμάδι».—κ. Γ, Καρ. Δεν καταλαβαίνουμε καλά: τι θα πει τα σημαντρα άργομοιρολογάνα «ένα νεκρό που κλώστησε: του τάφου το κλειδί;»—κ. Αστ. Αστρ. Η έτυμολογία δε στηρίζεται άπάτω σε άπλή όμοιότητα, πρέπει ναποδείχεται ιστορικά και σύμφωνα με γλωσσικούς νόμους ή παραγωγή μιας λέξης από μίαν άλλη. Έτσι λοιπόν δεν άρκει ή όμοιότητα προφοράς για να πει κανείς «πως το κοιτάζω γίνεται από το κήτος, ότι τάχα παρατηρώ με προσοχή κτλ σαν το κήτος» όπως λές του λόγου σου. Κάποιος φίλος μας έγραφε την Κηφισιά «Κειφισιά» λέγοντας πως παράγεται από το «έκει φυσά», είναι άερας δηλαδή!—κ. Θαν. Παπ. Η «Ιστορία του κλαδιού» έχει κατιτί, μα του λείπει κάποιος σύνδεσμος μεταξύ άυτουνού που βρίσκει το κλαδί και της ιστορίας του τελευταίου. Και γενικά κάποια πρωτοτυπία στην ούσια.—κ. Β. Α. Φαν. Η συμβουλή μας είναι να ζυγάξεις κάθε λέξη λ. χ.

...Λυγοψυχά ή ζωή, και στην ψυχή μου

το ίσιο έγω νιώθω λιγοψυχισμό της. Ώ, τί ή ευχή μου! τί θα πει, και τί μέτρο έχει ο δεύτερος στίχος;—κ. Μ. Α. Σταρ. Λάβαμε τα «'Αποκοιμήθη» και «Νανάγια».—κ. Δημ. Πομ. Λάβαμε τα «'Αστρι» και «Στή βρύση».—κ. Κωστ. Μαν. Ευχαριστούμε για το γράμμα σου. Ο 2 στίχος της 2 στροφής ζαβός. Το νόημα σκοτεινό.—κ. Χρυσ. Λάβαμε το «Λιάκο».—κ. 'Αλεξάντρα Δ. Καμιά φορά κάνει κανένας λάθος και περνάει τη λάπη για ποιητική συγκίνηση. Όμως ή ποίηση έχει άλλους νόμους από τη θλίψη. Και πρώτ' άπ' όλα πρέπει να μάθεις στιχουργία και στρατη δημοτική γλώσσα—ή έστω και καθαρεύουσα, όχι όμως σαν και τούτη:

Λευκόν μου ρόδον που όρατα
είχες άνοίξει...
δροσάτα φύλλα, όταν ήσουν
στη ζωή
και τώρα πλέον γιατί; έμαράνθησ
γιατί;... κτλ.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

δια τους κ. κ. 'Οδοντοίατρούς

Ο Οίκος «LABARBERA» I. ΚΑΝΑΡΗ & Σια
όδός Σταδίου 3 γνωστοποιεί ότι ο έν Λονδίνω οίκος

CLADIUS ASH & CIE

άνέθεσεν αυτώ δια Συμβολαίου την άποκλειστική
πώλησιν και αντιπροσωπείαν των ειδών του δια την
Παλαιάν, Νέαν Ελλάδα και Σμύρνην.